

Jan Łysek

Status i awans zawodowy nauczycieli w dokumentach reformy edukacji

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (10-11), 15-40

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan Łysek

Status i awans zawodowy nauczycieli w dokumentach reformy edukacji

Rozpoczął się drugi rok wdrażania reformy edukacji w Polsce. Prowadząc zajęcia dydaktyczne z czynnymi zawodowo nauczycielami, spotykam się z licznymi pytaniami dotyczącymi *statusu* oraz *awansu zawodowego* w kontekście założeń i dokumentów reformy. Zagadnienia te wymagają zatem omówienia.

Jeżeli chodzi o *status zawodowy nauczyciela*, należy wziąć pod uwagę projekt Statusu Zawodowego Nauczyciela, który został opracowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Departament Doskonalenia Nauczycieli, w 1999 roku. Zawarte w nim propozycje uwzględniały dotychczasowe wyniki publicznej debaty. Projekt ten był konsultowany, a wyniki publicznych dyskusji i ustaleń znalazły odzwierciedlenie w znowelizowanej Karcie Nauczyciela w kwietniu 2000 roku.

Autorzy Projektu wychodzili z założenia, że „Wprowadzana reforma wymaga od nauczycieli stopniowego i systematycznego podnoszenia oraz rozszerzenia kompetencji zawodowych, a w efekcie podnoszenia jakości pracy. System awansu zawodowego i związany z nim system wynagradzania jest podstawowym narzędziem stymulowania tych zmian — musi więc być odniesiony do poziomu kompetencji i jakości pracy nauczyciela”.

Dokument przygotowany w Departamencie Doskonalenia Nauczycieli zawierał zestawienie obecnego statusu, określonego przez Kartę Nauczyciela oraz nowych, proponowanych rozwiązań. Całość składała się z następujących rozdziałów:

1. Wprowadzenie.
2. Kto jest nauczycielem?
3. Zatrudnianie nauczycieli.
4. Porównanie systemu płac.
5. Ocena pracy nauczyciela.
6. Warunki przejściowe.
7. Podsumowanie i wnioski.

W Projekcie podkreślano, że aktualne zapisy Karty Nauczyciela dotyczące statusu zawodowego nauczycieli dają ograniczone szanse awansu zawodowego,

nie promują dobrych nauczycieli, nie stwarzają możliwości uzyskania wyższego wynagrodzenia za dobrą pracę. W obecnie obowiązującej siatce płac określano bowiem automatycznie awans płacowy, zależny jedynie od poziomu wykształcenia i stażu pracy nauczyciela. Jedyną formą awansu nauczyciela związaną z jego poziomem kompetencji i jakością pracy był system stopni specjalizacji zawodowej. Jednakże korzystało z niego tylko kilka procent nauczycieli. Przyczyną małego zainteresowania były bardzo niskie dodatki przewidziane w systemie wynagrodzeń.

Wprowadzana reforma systemu edukacji wymaga od nauczycieli stopniowego i systematycznego podnoszenia oraz rozszerzania kompetencji zawodowych, a w efekcie podnoszenia jakości pracy. System awansu zawodowego i związany z nim system wynagradzania jest podstawowym narzędziem stymulowania tych zmian — musi więc być odniesiony do poziomu kompetencji i jakości pracy nauczycieli.

Oznacza to, że:

- aktywność nauczyciela podnoszącego swoje kompetencje zawodowe powinna być podstawą dla uzyskiwania kolejnych szczebli awansu, równoznacznych ze znaczącą finansową gratyfikacją,
- system wynagradzania powinien uwzględniać zróżnicowanie wynagrodzeń nauczycieli wynikające z oceny jakości ich pracy — poprzez dodatki motywacyjne,
- wykonywanie dodatkowych zadań lub sprawowanie funkcji w oświacie, związane często ze zdobywaniem dodatkowych kompetencji, powinno być rekompensowane dodatkowym wynagrodzeniem — poprzez dodatki funkcyjne i zadaniowe.

W znowelizowanej Karcie Nauczyciela, która jest aktualnym aktem prawnym, status nauczycieli oraz awans zawodowy nauczycieli określone są w sposób jednoznaczny (ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku, Karta Nauczyciela, Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 239; Tekst ujednolicony z dn. 4 kwietnia 2000 roku).

Ustawie podlegają zatem nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 2 lit. a),
- 2) zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 paź-

dziennika 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1995 r. Nr 89, poz. 443, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136),

- 3) publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238).

Ustawie podlegają również, w zakresie określonym ustawą:

- 1) nauczyciele mianowani lub dyplomowani zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w:
 - a) urzędach organów administracji rządowej,
 - b) kuratoriach oświaty,
 - c) specjalistycznej jednostce nadzoru,
 - d) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych,
 - e) organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich oraz ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi,
- 2) nauczyciele zatrudnieni w:
 - a) przedszkolach publicznych i szkołach publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego,
 - b) przedszkolach niepublicznych, placówkach niepublicznych oraz szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
- 3) nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, z 1996 r. Nr 1, poz. 2, Nr 24, poz. 110, Nr 61, poz. 283, Nr 75, poz. 355 i Nr 152, poz. 723, z 1997 r. Nr 82, poz. 518, Nr 88, poz. 554 i Nr 96, poz. 589, Nr 121, poz. 769 oraz z 1999 r. Nr 1, poz. 6),
- 4) pracownicy zatrudnieni u pracodawców nie wymienionych w ust. 1 i ust. 2 pkt 1–3, pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli,
- 5) pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy.

Każdy nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Praca nauczyciela, z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty, podlega ocenie. Ocena pracy nauczyciela może być dokonana w każdym czasie, nie wcześniej jednak niż po upływie roku od dokonania oceny poprzedniej lub oceny dorobku zawodowego, o której mowa w art. 9c ust. 6, z inicjatywy dyrektora szkoły lub na wniosek:

- 1) nauczyciela,
- 2) organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
- 3) organu prowadzącego szkołę,
- 4) rady szkoły,
- 5) rady rodziców.

Dyrektor szkoły jest obowiązany dokonać oceny pracy nauczyciela w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem terminu określonego w ust. 1.

Ocena pracy nauczyciela ma charakter opisowy i jest zakończona stwierdzeniem uogólniającym:

- 1) ocena wyróżniająca,
- 2) ocena dobra,
- 3) ocena negatywna.

Oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, który przy jej dokonywaniu może zasięgnąć opinii samorządu uczniowskiego.

Oceny pracy nauczyciela, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły, dokonuje:

- 1) organ prowadzący szkołę w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny nad szkołą, jeżeli organ prowadzący szkołę nie sprawuje nadzoru pedagogicznego, albo
- 2) organ prowadzący szkołę, jeżeli równocześnie sprawuje nadzór pedagogiczny nad szkołą.

Stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje,
- 2) przestrzega podstawowych zasad moralnych,
- 3) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

W zakresie awansu zawodowego nauczycieli ustala się następujące stopnie awansu zawodowego nauczycieli:

- 1) nauczyciel stażysta,
- 2) nauczyciel kontraktowy,
- 3) nauczyciel mianowany,
- 4) nauczyciel dyplomowany.

Osoba nie posiadająca stopnia awansu zawodowego z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole uzyskuje stopień nauczyciela stażysty.

Nauczyciele akademicki legitymujący się co najmniej trzyletnim okresem pracy w szkole wyższej lub osoby posiadające co najmniej pięcioletni okres pracy i znaczący dorobek zawodowy uzyskują z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole stopień nauczyciela kontraktowego.

Warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest posiadanie kwalifikacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, odbycie stażu, z zastrzeżeniem art. 9e ust. 1–3, zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela, o której mowa w art. 9c ust. 6, oraz:

- 1) w przypadku nauczyciela stażysty — uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej po przeprowadzonej rozmowie,
- 2) w przypadku nauczyciela kontraktowego — zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną,
- 3) w przypadku nauczyciela mianowanego — uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej.

Nauczycielowi spełniającemu warunki, o których mowa w ust. 1, oraz nauczycielowi zatrudnionemu w trybie art. 9a ust. 3, w drodze decyzji administracyjnej, stopień awansu zawodowego nadaje:

- nauczycielowi stażysty stopień nauczyciela kontraktowego — dyrektor szkoły,
- nauczycielowi kontraktowemu stopień nauczyciela mianowanego — organ prowadzący szkołę,
- nauczycielowi mianowanemu stopień nauczyciela dyplomowanego — organ sprawujący nadzór pedagogiczny,
- nauczycielom, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 oraz art. 9e ust. 3, odpowiedni stopień — właściwy minister.

W przypadku niespełnienia przez nauczyciela warunków, o których mowa w ust. 1, dyrektor szkoły lub właściwy organ, o którym mowa w ust. 4 pkt 2–4, odmawia nauczycielowi, w drodze decyzji administracyjnej, nadania stopnia awansu zawodowego.

Staż, z zastrzeżeniem ust. 2, trwa w przypadku ubiegania się o awans na stopień:
— nauczyciela kontraktowego — 9 miesięcy,
— nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego — 2 lata i 9 miesięcy.

Nauczyciel kontraktowy lub nauczyciel mianowany posiadający co najmniej stopień naukowy doktora może ubiegać się o uzyskanie kolejnego stopnia awansu zawodowego po odbyciu stażu trwającego 9 miesięcy. Dyrektor szkoły może nauczycielowi kontraktowemu, który uzyskał awans w sposób określony w art. 9a ust. 3 i ubiega się o uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego, skrócić staż do 9 miesięcy.

W okresie stażu nauczyciel realizuje własny plan rozwoju zawodowego zatwierdzony przez dyrektora szkoły, uwzględniający wymagania, o których mowa w art. 9g ust. 10. Po zakończeniu stażu nauczyciel składa dyrektorowi szkoły sprawozdanie z realizacji tego planu.

Nauczycielowi stażyście i nauczycielowi kontraktowemu odbywającemu staż dyrektor szkoły przydziela spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych opiekuna, z tym że w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2, opiekunem nauczyciela stażysty może być również nauczyciel kontraktowy, a nauczyciela kontraktowego — nauczyciel zajmujący stanowisko kierownicze.

Zadaniem opiekuna stażu, o którym mowa w ust. 4, jest udzielanie nauczycielowi pomocy, w szczególności w przygotowaniu i realizacji w okresie stażu planu rozwoju zawodowego nauczyciela, oraz opracowanie projektu oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu.

Ocenę dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu ustala, z uwzględnieniem stopnia realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela, dyrektor szkoły:
— w przypadku nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego — po zapoznaniu się z projektem oceny opracowanym przez opiekuna stażu i po zasięgnięciu opinii rady rodziców,
— w przypadku nauczyciela mianowanego — po zasięgnięciu opinii rady rodziców.

Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o dokonywanej ocenie dorobku zawodowego nauczyciela. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje postępowania, o którym mowa w ust. 6.

Ocena dorobku zawodowego nauczyciela może być pozytywna lub negatywna. Ocena sporządzana jest na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

Od oceny dorobku zawodowego nauczycielowi przysługuje odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania. Organ sprawujący nadzór pedagogiczny rozpatruje odwołanie w terminie 21 dni. Ocena dorobku zawodowego nauczyciela ustalona przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny jest ostateczna.

W przypadku niedotrzymania przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny terminu rozpatrzenia odwołania, o którym mowa w ust. 9, nauczyciel jest dopuszczony odpowiednio do rozmowy kwalifikacyjnej, o której mowa w art. 9b ust. 1 pkt 1, egzaminu, o którym mowa w art. 9b ust. 1 pkt 2, lub może się ubiegać o akceptację komisji, o której mowa w art. 9b ust. 1 pkt 3.

W przypadku, gdy ostateczna ocena dorobku zawodowego nauczyciela jest negatywna, ponowna ocena dorobku może być dokonana po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, jednego dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.

Nauczyciel stażysta rozpoczyna staż z dniem nawiązania stosunku pracy, a nauczyciel kontraktowy i nauczyciel mianowany z dniem 1 września na swój wniosek skierowany do dyrektora szkoły. Dodatkowy staż, o którym mowa w art. 9c ust. 11 i art. 9g ust. 8, rozpoczyna się z dniem 1 września.

Nauczyciel stażysta i nauczyciel kontraktowy składają wniosek o podjęcie odpowiednio postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego w ciągu 14 dni od dnia otrzymania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. Nauczyciel mianowany może złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego w okresie 3 lat od dnia otrzymania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. W przypadku niedotrzymania terminów złożenia wniosków nauczyciele ci obowiązani są do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze.

Staż, o którym mowa w art. 9c ust. 1, przerywa się w przypadku nieobecności nauczyciela w szkole z powodu: czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby, zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy oraz urlopu innego niż urlop wypoczynkowy, trwającej łącznie dłużej niż 3 miesiące.

Po ustaniu przyczyny przerwania stażu nauczyciel może złożyć wniosek o kontynuację stażu. W przypadku złożenia wniosku w terminie 6 miesięcy od dnia przerwania stażu do wymaganego okresu stażu zalicza się okres stażu odbytego przed przerwą, z wyłączeniem okresu nieobecności. W razie złożenia wniosku po upływie 6 miesięcy od dnia przerwania stażu nauczyciel obowiązany jest odbyć staż ponownie w pełnym wymiarze.

Nauczyciel kontraktowy i nauczyciel mianowany mogą przerwać staż z przyczyn nie wymienionych w ust. 3 na swój wniosek w każdym czasie. W przypadku ponownego rozpoczęcia stażu odbywają staż w pełnym wymiarze.

Nauczyciel, któremu powierzono stanowisko dyrektora szkoły, posiadający na tym stanowisku od dnia nadania stopnia nauczyciela mianowanego nieprzerwany okres pracy wynoszący co najmniej 2 lata i 9 miesięcy oraz legitymujący się dobrą lub wyróżniającą oceną pracy, może złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego.

Nauczyciel mianowany, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1, zatrudniony na stanowisku, na którym wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, może złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego, jeżeli jego nieprzerwany okres pracy na tym stanowisku od dnia nadania mu stopnia nauczyciela mianowanego wynosi co najmniej 2 lata i 9 miesięcy.

Nauczyciel urlopowany lub zwolniony z obowiązku świadczenia pracy na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3, może odpowiednio złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego o awans na stopień nauczyciela mianowanego lub wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego, jeżeli od dnia nadania poprzedniego stopnia awansu zawodowego okres urlopowania lub zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy trwa nieprzerwanie co najmniej 2 lata i 9 miesięcy.

Nauczycielowi, który w trakcie pracy zawodowej uzyskał kwalifikacje do prowadzenia innych zajęć w szkole tego samego rodzaju lub typu lub kwalifikacje do nauczania w szkole innego rodzaju lub typu, niż został określony w akcie nadania stopnia awansu zawodowego, dyrektor szkoły lub organy, o których mowa w art. 9b ust. 4 pkt 2–4, wydają na wniosek nauczyciela nowy akt nadania odpowiedniego stopnia awansu zawodowego, uwzględniający uzyskane kwalifikacje.

Nauczycielowi kontraktowemu i nauczycielowi mianowanemu, którzy w okresie trwania stażu zmienili miejsce zatrudnienia, do stażu, o którym mowa w art. 9c ust. 1 pkt 2, zalicza się okres dotychczas odbytego stażu, jeżeli podjęli zatrudnienie w szkole nie później niż 3 miesiące po ustaniu poprzedniego stosunku pracy i za okres dotychczas odbytego stażu otrzymali pozytywną ocenę dorobku zawodowego.

Ocenę, o której mowa w ust. 2, uwzględnia się przy dokonywaniu oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres całego stażu.

Komisję kwalifikacyjną dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego powołuje dyrektor szkoły. W skład komisji wchodzi: — dyrektor (wicedyrektor) jako jej przewodniczący,

- przewodniczący zespołu przedmiotowego (wychowawczego), a jeżeli zespół taki nie został w tej szkole powołany — nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony w szkole, a w przypadku przedszkola, szkoły lub placówki, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2, w których nie są zatrudnieni nauczyciele mianowani lub dyplomowani — nauczyciel kontraktowy,
- opiekun stażu.

Komisję egzaminacyjną dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego powołuje organ prowadzący szkołę. W skład komisji wchodzi:

- przedstawiciel organu prowadzącego szkołę jako jej przewodniczący,
- dyrektor (wicedyrektor) szkoły,
- trzech eksperci z listy ekspertów ustalonej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Komisję kwalifikacyjną dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego powołuje organ sprawujący nadzór pedagogiczny. W skład komisji wchodzi:

- przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny jako jej przewodniczący, a w przypadku nauczyciela, o którym mowa w art. 9e ust. 1, także przedstawiciel organu prowadzącego szkołę,
- dyrektor (wicedyrektor) szkoły, z wyjątkiem przypadku nauczyciela, o którym mowa w punkcie 1,
- trzech ekspertów z listy ekspertów ustalonej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Nauczyciel, który nie uzyskał akceptacji lub nie zdał egzaminu odpowiednio przed komisjami, o których mowa w ust. 1–3, może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy, z tym że:

- nauczyciel stażysta i nauczyciel kontraktowy mogą przystąpić ponownie odpowiednio do rozmowy z komisją kwalifikacyjną lub do egzaminu przed komisją egzaminacyjną tylko jeden raz w danej szkole,
- nauczyciel mianowany w przypadku powtórznego nieuzyskania akceptacji przed kolejnym ubieganiem się o uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej jest obowiązany do odbycia stażu w wymiarze określonym w art. 9c ust. 1 pkt 2.

Komisja kwalifikacyjna lub egzaminacyjna wydaje nauczycielowi zaświadczenie odpowiednio o akceptacji lub zdaniu egzaminu. Rejestr wydanych zaświadczeń prowadzi odpowiednio dyrektor szkoły lub organ, który powołał komisję.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w porozumieniu z właściwymi ministrami, w drodze rozporządzenia, sposób odbywania stażu,

rodzaj dokumentacji załączanej do wniosku nauczyciela o postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne, zakres wymagań kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych dla uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego, z uwzględnieniem zróżnicowania grup nauczycieli, oraz tryb działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, a także wzory zaświadczeń o akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzór aktu nadania stopnia awansu zawodowego.

Listę ekspertów, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3, prowadzi minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinni odpowiadać eksperci, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3, oraz warunki wpisywania ekspertów na listę ekspertów i skreślenia ich z niej, z uwzględnieniem, iż ekspert powinien w szczególności mieć co najmniej wyższe wykształcenie magisterskie oraz spełniać warunki, o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 1–4, a także uzyskać rekomendację instytucji lub stowarzyszenia działających w systemie oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki albo nauczycielskiego związku zawodowego.

Nauczycielowi dyplomowanemu, posiadającemu co najmniej 20-letni okres pracy w zawodzie nauczyciela, w tym co najmniej 10-letni okres pracy jako nauczyciel dyplomowany, oraz znaczący i uznany dorobek zawodowy, na wniosek Kapituły do Spraw Profesorów Oświaty może być nadany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania tytuł honorowy profesora oświaty.

Wnioski do Kapituły o nadanie tytułu honorowego profesora oświaty składa organ sprawujący nadzór pedagogiczny.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w porozumieniu z właściwymi ministrami, w drodze rozporządzenia, sposób powoływania Kapituły, o której mowa w ust. 1, tryb jej pracy, kryteria oceny dorobku zawodowego nauczycieli oraz tryb składania wniosków o nadanie tytułu honorowego profesora oświaty.

Organ prowadzący szkołę obowiązany jest zapewnić szkole podstawowe warunki do realizacji przez nauczyciela zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Nauczycielowi przysługuje wyposażenie jego stanowiska pracy, umożliwiające realizację dydaktyczno-wychowawczego programu nauczania.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w odniesieniu do szkół artystycznych — minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, podstawowe warunki niezbędne do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań i programów, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając konieczność realizacji przez szkoły zadań statutowych

oraz realizacji przez nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Wynagrodzenie nauczycieli, składa się z:

- wynagrodzenia zasadniczego,
- dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy,
- wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
- nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dodatków socjalnych określonych w art. 54.

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela uzależniona jest od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy, wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska oraz trudnych, uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia warunków pracy.

Średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty stanowi 82% kwoty bazowej określonej dla pracowników państwowej sfery budżetowej na podstawie art. 5 pkt 1 lit. a) i art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255), ustalonej corocznie w ustawie budżetowej.

Średnie wynagrodzenie pozostałych nauczycieli stanowi dla:

- nauczyciela kontraktowego — 125%,
 - nauczyciela mianowanego — 175%,
 - nauczyciela dyplomowanego — 225%,
- wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określa, w drodze rozporządzenia, dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego:

- wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 3, oraz dla nauczycieli, których tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin ustala się na podstawie art. 42 ust. 7, a także szczegółowe zasady zaszeregowania nauczycieli, z uwzględnieniem zasady, iż średnia minimalna stawka wynagrodzenia zasadniczego stanowi co najmniej 75% średniego wynagrodzenia nauczycieli, o którym mowa w ust. 3 i 4,
- sposób obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową i minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli realizujących tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin, o którym mowa w art. 42 ust. 4a,

— wykaz stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających nauczyciela do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego.

Organ prowadzący szkołę, będący jednostką samorządu terytorialnego, określa dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, w drodze regulaminu:

- wysokość stawek dodatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, z zastrzeżeniem art. 33 i 34,
- szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 3, oraz za godziny doraźnych zastępstw,
- wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 4, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach, w taki sposób, aby średnie wynagrodzenia nauczycieli, składające się z wynagrodzenia zasadniczego i składników, o których mowa w pkt 1–3, odpowiadały na obszarze działania danej jednostki samorządu terytorialnego co najmniej średnim wynagrodzeniom nauczycieli, o których mowa odpowiednio w ust. 3 i 4.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z właściwymi ministrami, uwzględniając wysokości średniego wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w ust. 3 i 4, określa, w drodze rozporządzenia, dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej wysokość stawek dodatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, z zastrzeżeniem art. 33, a także szczegółowy sposób obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 4, o ile nie zostały one określone w przepisach ustawy lub w odrębnych przepisach.

Środki niezbędne na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w ust. 3 i 4, dla liczby nauczycieli poszczególnych stopni zatrudnionych zgodnie ze standardami, o których mowa w ust. 9, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń i odpisami, o których mowa w ustawie, zagwarantowane są przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a w przypadku szkół prowadzonych przez właściwych ministrów — w budżetach tych ministrów.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, standardy zatrudnienia nauczycieli, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę nauczycieli na oddział, liczbę uczniów w oddziale oraz liczbę obowiązkowych zajęć dla uczniów i wychowanków w poszczególnych typach i rodzajach szkół.

Jednostki samorządu terytorialnego prowadzące szkoły mogą zwiększyć wysokość środków na wynagrodzenia nauczycieli ponad poziom gwarantowany przez państwo.

Podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli następuje nie później niż w terminie określonym dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w ust. 3, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia danego roku.

Aktualnie do Ministerstwa Edukacji Narodowej napływają liczne pytania dotyczące wypełniania aktu nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela mianowanego na podstawie art. 7 ust. 1 oraz art. 10 ust. 3–5 i stopnia nauczyciela kontraktowego na podstawie art. 9a ust. 3 lub art. 7 ust. 1 — ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy — Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239) wzory aktów zawierają załączniki Nr 5, 6 i 7 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2000 r. w sprawie użytkowania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. Nr 70, poz. 825).

Ministerstwo Edukacji Narodowej wyjaśnia, że:

1. W rubryce „Posiada Pan/Pani kwalifikacje” (zgodnie z odnośnikiem 2) wpisujemy poziom wykształcenia oraz informację o posiadanym przygotowaniu pedagogicznym, np. wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym, wyższe zawodowe z przygotowaniem pedagogicznym, studium nauczycielskie, kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych, pedagogiczne studium techniczne, średnie pedagogiczne, średnie.

2. W rubryce „i może Pan/Pani być zatrudniony(a) w...” (zgodnie z odnośnikiem 3) wpisujemy typ/y i rodzaj/e szkół lub/i placówek.

Typy i rodzaje szkół wpisujemy zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 Nr 67, poz. 329, poz. 496 z późniejszymi zmianami), np. przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, szkoły specjalne, zawodowe.

Podstawą do ustalenia, czy poziom wykształcenia uprawnia do pracy w poszczególnych typach i rodzajach szkół i placówek, są przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji (Dz. U. Nr 98 poz. 433 z późniejszymi zmianami).

W szkołach artystycznych podstawą do ustalenia, czy poziom wykształcenia uprawnia do pracy w poszczególnych typach szkół i placówek, są przepisy rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 stycznia 1983 r. w sprawie określenia szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych (Dz. U. Nr 2, poz. 17).

W jakich typach i rodzajach szkół mogą być zatrudnieni księża, osoby świeckie i zakonne uczące religii określa „Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 1993 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii” (Dz. Urz. Ministerstwa Edukacji Narodowej Nr 6, poz. 21).

3. Uzasadnienie zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2000 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. Nr 70, poz. 825 z 2000 roku) należy załączyć do aktu nadania stopnia awansu zawodowego. Uzasadnienie może być umieszczone na odwrocie aktu nadania lub na oddzielnej karcie i stanowi część aktu nadania.
W uzasadnieniu do aktu nadania z mocy prawa stopnia awansu zawodowego wpisujemy, na podstawie jakich dokumentów decyzja o nadaniu stopnia awansu zawodowego z mocy prawa została podjęta.
Przy sporządzaniu uzasadnienia należy pamiętać, iż zgodnie z paragrafem 12 rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji (Dz. U. Nr 98, poz. 433 z 1991 roku z późniejszymi zmianami) nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów oraz uzyskali mianowanie, posiadają kwalifikacje w rozumieniu przepisów niniejszego rozporządzenia.
4. Uzyskanie z mocy prawa stopni awansu zawodowego nastąpiło 6 kwietnia 2000 roku, tj. w dniu wejścia w życie znowelizowanej ustawy Karta Nauczyciela, dlatego nie ma potrzeby umieszczenia tej daty na dokumencie. W akcie nadania wystarczy wpisać tylko datę wydania aktu.
5. Nauczycielowi, który po 6 IV 2000 r. przeniósł się do innej szkoły, akt nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela kontraktowego wydaje odpowiednio dyrektor szkoły, w której nauczyciel był zatrudniony, a akt nadania z mocy prawa stopnia nauczyciela mianowanego wydaje organ prowadzący szkołę.
Nauczycielom zlikwidowanych szkół akt nadania stopnia awansu zawodowego wydaje odpowiednio dyrektor szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony na podstawie dokumentacji nauczyciela lub organ prowadzący szkołę, który zobowiązany był przejąć dokumentację zlikwidowanej szkoły zgodnie z art. 59 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty — (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późniejszymi zmianami).
6. Studium Nauczycielskie, pedagogiczne studium techniczne i studium wychowania przedszkolnego są zakładami kształcenia nauczycieli w rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela oraz paragrafu 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz. U. z 1991 Nr 98 poz. 433, z późniejszymi zmianami). Nauczyciele, którzy legitymują się dyplomami ukończenia ww. zakładów kształcenia nauczycieli, posiadają kwalifikacje zgodnie z ww. przepisami.

Zgodnie z art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 67, poz. 385) — absolwenci wszystkich kierunków i rodzajów studiów w szkołach wyższych otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych na określonym kierunku, co oznacza, iż dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów w szkole wyższej i tym samym uzyskanie wykształcenia wyższego jest dyplom ukończenia studiów wyższych. Osoba, która zaliczyła wszystkie przewidziane planem studiów zajęcia i zdała wszystkie egzaminy, czyli uzyskała absolutorium, ale nie złożyła i nie obroniła pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej), legitymuje się wykształceniem średnim.

Analiza najczęściej zadawanych dzisiaj pytań wykazuje, że dotyczą one następujących kwestii: oceny pracy dyrektora, nauczycieli na stażu, nadawania stopni, zatrudnienia, rozwiązywania stosunku pracy, okresu niezdolności do pracy, świadczeń urlopowych, zasiłku na zagospodarowanie, określania kwalifikacji nauczycieli, szczególnych przypadków określania kwalifikacji, stopni awansu zawodowego, awansu zawodowego dyrektora, stażu pracy księży oraz tytułów i stopni.

Przykłady pytań i odpowiedzi

Ocena pracy dyrektora

PYTANIE: Jeżeli wniosek o dokonanie oceny pracy dyrektora szkoły wpłynął w marcu 2000 r. i jest w trakcie realizacji, to według których przepisów należy dokonać oceny pracy: czy według przepisów Karty Nauczyciela sprzed nowelizacji (oceny dokonywał organ sprawujący nadzór pedagogiczny w porozumieniu z organem prowadzącym), czy już według znowelizowanych przepisów (oceny dokonuje organ prowadzący szkołę)?

ODPOWIEDŹ MEN: Wnioski dyrektorów szkół o dokonanie oceny pracy nie rozpatrzone do dnia 5 kwietnia br. powinny być przez kuratorów oświaty niezwłocznie przekazane właściwemu organom prowadzącym, które ustalą ocenę pracy. Przy dokonywaniu oceny pracy dyrektora należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 1997 r. w sprawie kryteriów oraz szczegółowych zasad i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela oraz zadań i obowiązków dyrektora szkoły w zakresie opieki nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę w zawodzie (Dz. U. Nr 18, poz. 101) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych nowelą Karty Nauczyciela w zakresie kompetencji do ustalania oceny pracy dyrektora.

Nauczyciele na stażu

PYTANIE: Od kiedy rozpoczyna staż nauczyciel stażysta, który w dniu 6 maja br. ukończył studia wyższe, uzyskując tym samym wymagane kwalifikacje?

ODPOWIEDŹ MEN: W tym przypadku nauczyciel stażysta rozpoczyna staż po uzyskaniu wymaganych kwalifikacji i po zatwierdzeniu przez dyrektora szkoły planu rozwoju zawodowego.

PYTANIE: W jakim terminie skończy staż nauczyciel stażysta rozpoczynający pracę w ciągu roku szkolnego, np. 10 grudnia — w zastępstwie za nieobecnego nauczyciela?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciela stażystę — zgodnie z art. 10 ust. 2 Karty Nauczyciela — zatrudnia się na jeden rok szkolny w celu odbycia stażu. Przepisy Karty nie przewidują możliwości zatrudnienia nauczyciela stażysty w zastępstwie nieobecnego nauczyciela.

PYTANIE: Czy przerwa spowodowana korzystaniem z urlopu macierzyńskiego (ponad trzy miesiące) przerwie staż odbywany w celu uzyskania kolejnego stopnia awansu zawodowego?

ODPOWIEDŹ MEN: Przerwa spowodowana korzystaniem z urlopu macierzyńskiego trwająca ponad trzy miesiące — przerywa staż, co wynika z art. 9d ust. 3 Karty Nauczyciela.

Nadawanie stopni

PYTANIE: Czy i na podstawie jakich wymogów i standardów nauczyciele oddelegowani do pracy w związkach zawodowych będą mogli uzyskiwać kolejne stopnie awansu zawodowego, jeżeli tak, to po jakim okresie stażu?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciele urlopowani lub zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy o związkach zawodowych nie odbywają stażu, natomiast mogą złożyć wniosek o podjęcie postępowania odpowiednio egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego na kolejny stopień awansu, po przepracowaniu od dnia nadania poprzedniego stopnia awansu zawodowego co najmniej 2 lat i 9 miesięcy (art. 9e ust. 3 Karty Nauczyciela). Wymagania stawiane na poszczególne stopnie określone zostaną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej wydanym na podstawie art. 9g ust. 10 Karty Nauczyciela.

Jednocześnie nauczyciele posiadający w dniu 6 kwietnia 2000 r. co najmniej dwuletni okres urlopowania lub zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, w związku z pełnieniem funkcji związkowej, mogą złożyć wniosek o podjęcie odpowiedniego postępowania po zebraniu niezbędnej dokumentacji, którą określi ww.

rozporządzenie (art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy — Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw).

PYTANIE: Czy nowy akt nadania stopnia awansu zawodowego będzie zawierał nazwę komisji i nr zaświadczenia? Jeżeli tak, to jakiej komisji? W przypadku wydania nowego aktu nadania stopnia awansu, o którym mowa w art. 9f ust. 1, co dzieje się z poprzednim aktem, który też jest decyzją administracyjną? (czy są dwa, czy ten poprzedni uchyla się, zmienia?)

ODPOWIEDŹ MEN: Nowy akt nadania stopnia awansu zawodowego będzie wydany na podstawie uzyskanego wcześniej aktu nadania i uzupełniony o uzyskane przez nauczyciela kwalifikacje, w związku z czym dane dotyczące komisji i wydanego przez nią zaświadczenia nie ulegną zmianie. Nauczyciel będzie posługiwał się nowym, korzystniejszym dla niego aktem, stąd też nie ma potrzeby stwierdzenia wygaśnięcia poprzedniego aktu.

Zatrudnienie

PYTANIE: Czy możliwość zatrudnienia na podstawie art. 10 ust. 3 KN ma zastosowanie również do nauczycieli, którzy w momencie wejścia w życie ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę na czas określony i nie posiadali przygotowania pedagogicznego?

ODPOWIEDŹ MEN: Przepis art. 10 ust. 3 Karty Nauczyciela w brzmieniu ustalonym w ustawie z dnia 18 lutego 2000 r. ma zastosowanie do nauczycieli zatrudnianych w szkole po dniu wejścia w życie tej ustawy. Ustawa obowiązuje od dnia 6 kwietnia br.

PYTANIE: Czy można zatrudniać w szkole studentów nauczycielskich kolegiów języków obcych po dniu 1 września 2000 r.?

ODPOWIEDŹ MEN: W myśl art. 10 ust. 8 Karty Nauczyciela, nie można nawiązać stosunku pracy z nauczycielem, który m. in. nie posiada wymaganych kwalifikacji. Przepis ten dotyczy również zatrudniania studentów nauczycielskich kolegiów języków obcych.

Rozwiązywanie stosunku pracy

PYTANIE: Czy w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, dyrektor szkoły może rozwiązać stosunek pracy z nauczycielem będącym członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej?

ODPOWIEDŹ MEN: Przy rozwiązaniu stosunku pracy w tym trybie obowiązuje ochrona wynikająca z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o związkach zawodowych,

a zatem rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem będącym członkiem zarządu lub komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej wymaga zgody zarządu tej organizacji.

PYTANIE: Czy można z nauczycielką rozwiązać stosunek pracy na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 marca 2000 r. sygn. akt K.27/99 (Dz. U. Nr22, poz. 291), osiągnięcie przez nauczycielkę wieku 60 lat nie może stanowić podstawy rozwiązania z nią stosunku pracy, bez jej zgody. Zajęcie przez Trybunał Konstytucyjny takiego stanowiska nie oznacza, iż przepis art. 23 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela nie może być w ogóle stosowany. Wyrok Trybunału należy bowiem rozumieć w sposób, iż stosunek pracy z nauczycielką będzie ulegał rozwiązaniu po osiągnięciu przez nią wieku 65 lat.

Okres niezdolności do pracy

PYTANIE: Czy dodane w art. 23 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela wyrazy „przy czym do okresu niezdolności do pracy wlicza się również przypadające w tym okresie przerwy obejmujące dni, w których w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami, nie odbywają się zajęcia” należy rozumieć, iż do okresu niezdolności wlicza się również okres urlopu wypoczynkowego?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z ww. przepisem, do okresu niezdolności do pracy wlicza się okres urlopu wypoczynkowego, jak też inne okresy, w których w szkole nie odbywają się zajęcia, np. soboty, niedziele, przerwy świąteczne.

Świadczenie urlopowe

PYTANIE: Czy obok świadczenia urlopowego nauczycielowi przysługują inne świadczenia określone w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych? W art. 8 ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych określa, że przyznanie świadczenia uzależnione jest od sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej pracownika.

ODPOWIEDŹ MEN: Środki, które pozostaną na rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych po wypłaceniu nauczycielowi świadczenia urlopowego, przeznaczone są na działalność socjalną prowadzoną na zasadach określonych w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i opracowanym na jej podstawie regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

PYTANIE: Czy świadczenie urlopowe wypłacane na podstawie art. 53 ust. 1 KN przysługuje nauczycielom zatrudnionym w kuratoriach oświaty?

ODPOWIEDŹ MEN: Nie, przepis art. 53 KN nie został rozciągnięty na nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych w kuratoriach oświaty (art. 91a ust. 1 Karty Nauczyciela).

Zasiłek na zagospodarowanie

PYTANIE: Czy nauczyciel, który podjął pracę w dniu 1 września 1999 r. i nie posiada kwalifikacji, może otrzymać zasiłek na zagospodarowanie w bieżącym roku szkolnym, po złożeniu wniosku?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczycielowi temu nie przysługuje zasiłek na zagospodarowanie. Zgodnie z art. 61 ust. 1 Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym do dnia 5 kwietnia 2000 r., warunkiem otrzymania przez nauczyciela jednorazowego zasiłku na zagospodarowanie było posiadanie przez nauczyciela w dniu podjęcia pracy kwalifikacji do pracy w danej szkole. Od dnia 6 kwietnia br. zasiłek na zagospodarowanie przysługuje również tylko nauczycielom legitymującym się wymaganymi kwalifikacjami. Wprawdzie art. 61 ust. 1 Karty Nauczyciela nie stanowi wprost o wymogu posiadania przez nauczyciela wymaganych kwalifikacji, zgodnie jednak z art. 10 ust. 8 KN każdy nauczyciel pozostający w stosunku pracy powinien posiadać wymagane kwalifikacje.

PYTANIE: Czy nauczyciel po przepracowaniu 1 roku w jednej szkole i przejściu do drugiej szkoły w drugim roku pracy otrzyma zasiłek na zagospodarowanie, mimo iż jest to dla niego druga praca? Jak należy rozumieć pojęcie „pierwsza praca zawodowa w życiu”? Jeżeli w czasie studiów nauczyciel np. przez miesiąc był w stosunku pracy, to czy po przejściu do szkoły otrzyma ten zasiłek (prace różne, np. targi, kolonie itp.)?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczycielowi przysługuje — w myśl art. 61 ust. 1 Karty Nauczyciela — prawo do złożenia wniosku o wypłatę zasiłku na zagospodarowanie w okresie pierwszych dwóch lat pracy w szkole, a wypłacić ten zasiłek zobowiązana jest szkoła, w której nauczyciel jest zatrudniony w dniu złożenia wniosku. Zatem, nauczycielowi temu przysługuje prawo do zasiłku na zagospodarowanie w drugiej szkole. Prawo do zasiłku przysługuje nauczycielowi, który podejmuje pierwszą pracę zawodową w życiu w szkole. Stąd też, jeżeli w czasie studiów nauczyciel pozostawał w stosunku pracy, nie nabywa prawa do zasiłku.

PYTANIE: Czy nauczycielowi będącemu w stosunku pracy w dniu wejścia w życie nowelizacji Karty, który podjął pierwszą pracę zawodową w szkole w 1998 r. w wymiarze 1/4 etatu zgodnie z kwalifikacjami, a w następnym roku pracy wymiar jego czasu pracy został zwiększony do pełnego pensum, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczycielowi przysługuje prawo do zasiłku na zaspokojenie, bowiem nie upłynął jeszcze okres uprawniający nauczyciela do złożenia wniosku o wypłacenie zasiłku (dwa lata).

Określanie kwalifikacji nauczycieli

PYTANIE: Jak zakwalifikować nauczycieli mianowanych w szkole podstawowej, posiadających wykształcenie wyższe magisterskie z zakresu pedagogiki kulturalno-oświatowej, a zajmujących stanowisko nauczyciela nauczania początkowego?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. stopień nauczyciela mianowanego uzyskali nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie mianowania, z tym że stosunek pracy z nauczycielami nie posiadającymi wymaganych kwalifikacji wygaśnie z dniem 31 sierpnia 2006 r., o ile wcześniej nauczyciele ci nie uzupełnią kwalifikacji lub nie zostanie z nimi rozwiązany stosunek pracy. Stąd też nauczyciele, o których mowa w pytaniu, mogą nadal pracować w szkole podstawowej, w której w dniu 6 kwietnia br. byli zatrudnieni, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2006 r.

PYTANIE: Jak zakwalifikować nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w wymiarze niższym niż 1/2 etatu, posiadających wymagane kwalifikacje?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciele zatrudnieni na podstawie umowy o pracę posiadający wymagane kwalifikacje, niezależnie od wymiaru zatrudnienia, w dniu wejścia w życie ustawy otrzymali stopień nauczyciela kontraktowego (art. 7 ust. 3 ustawy).

PYTANIE: Jak zakwalifikować nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych na czas określony w wymiarze niższym niż 1/2 etatu, nie posiadających kwalifikacji pedagogicznych?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z art. 7 ust. 7 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., nauczyciele zatrudnieni w dniu 6 kwietnia 2000 r. na podstawie umowy o pracę w wymiarze niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, nie posiadający wymaganych kwalifikacji, nie otrzymali stopnia awansu zawodowego, a ich stosunek pracy wygaśnie z dniem 31 sierpnia 2000 r. Dla celów płacowych traktowani są jak nauczyciele stażyści.

PYTANIE: Co należy rozumieć przez pojęcie „wymagane kwalifikacje”, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r.? Czy jeżeli nauczyciel realizuje pensum 18-godzinne, w tym 5 godzin zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, należy uznać, że posiada kwalifikacje?

ODPOWIEDŹ MEN: Przez pojęcie „wymagane kwalifikacje” należy rozumieć kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz. U. Nr 98, poz. 433 z późn. zm.), z uwzględnieniem brzmienia § 12 tego rozporządzenia. Art. 7 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. nie określa w jakim wymiarze nauczyciel powinien realizować zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, aby można było uznać, iż zatrudniony jest zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami. Stąd też należy uznać, iż nauczyciel, o którym mowa w pytaniu, posiada wymagane kwalifikacje w rozumieniu art. 7 ustawy.

PYTANIE: Czy ukończone studia podyplomowe z zakresu organizacji i zarządzania dają podstawę do skrócenia stażu przy ubieganiu się o uzyskanie stopnia nauczyciela dyplomowanego (kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów)?

ODPOWIEDŹ MEN: Ukończenie powyższych studiów daje kwalifikacje do nauczania przedmiotu „organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwami” w szkołach zawodowych, stąd też może stanowić podstawę do skrócenia stażu, jeżeli nauczyciel legitymuje się również kwalifikacjami do nauczania drugiego przedmiotu.

PYTANIE: Czy wymienieni nauczyciele posiadają kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów:

- a) magister fizyki z ustalonymi przez dyrektora szkoły kwalifikacjami do nauczania matematyki;

ODPOWIEDŹ MEN: W świetle rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz. U. Nr 98, poz. 433 z późn. zm.), nauczyciel ten posiada kwalifikacje do nauczania fizyki i matematyki.

- b) magister nauczania początkowego z wychowaniem przedszkolnym;

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z ww. rozporządzeniem, nauczyciel ten posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela przedszkola oraz nauczyciela nauczania początkowego w szkole podstawowej.

PYTANIE: Czy ustalenie przez dyrektora szkoły ukończonego kierunku studiów za zbliżony do nauczania określonego przedmiotu skutkuje w każdej tego typu szkole?

ODPOWIEDŹ MEN: Ustalenie przez dyrektora szkoły ukończonego przez nauczyciela kierunku studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju

prowadzonych zajęć, daje podstawę do określenia kwalifikacji posiadanych przez nauczyciela w akcie nadania stopnia awansu zawodowego. Co do zasady, ustalenie dokonane przez dyrektora dotyczy danej szkoły, natomiast poprzez wpisanie tych kwalifikacji w akcie nadania stopnia awansu zawodowego będzie honorowane w innych szkołach.

PYTANIE: Czy ukończone studia podyplomowe z logopedii można traktować jako uzyskanie kwalifikacji do nauczania drugiego przedmiotu?

ODPOWIEDŹ MEN: W świetle art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., ukończone studia podyplomowe z logopedii dają podstawę do zajmowania stanowiska logopedy i można je traktować jako dające kwalifikacje do nauczania drugiego przedmiotu.

Szczególne przypadki określania kwalifikacji

PYTANIE: Jaki jest status nauczyciela mianowanego zatrudnionego dodatkowo w innej szkole w wymiarze poniżej 1/2 etatu?

ODPOWIEDŹ MEN: W akcie nadania stopnia nauczyciela mianowanego zostaną określone kwalifikacje nauczyciela oraz typy i rodzaje szkół, w których nauczyciel może być zatrudniony. Stąd też, jeżeli nauczyciel posiada kwalifikacje do nauczania w drugiej szkole, będzie w niej traktowany jako nauczyciel mianowany. W takiej sytuacji nauczyciel otrzyma tylko jeden akt nadania stopnia awansu zawodowego, tj. organ prowadzący szkołę wyda nauczycielowi akt nadania stopnia nauczyciela mianowanego. Nie ma bowiem potrzeby, aby dyrektor drugiej szkoły wydawał nauczycielowi akt nadania stopnia nauczyciela kontraktowego, skoro nauczyciel ten — z uwagi na posiadane kwalifikacje — otrzymał status nauczyciela mianowanego. Inna sytuacja będzie miała miejsce, jeżeli nauczyciel nie posiada kwalifikacji do pracy w drugiej szkole, gdyż wówczas w drugim miejscu pracy nauczyciel otrzymał z mocy prawa stopień nauczyciela stażysty, jeżeli był w niej zatrudniony w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć lub nie otrzymał żadnego stopnia awansu, jeżeli był zatrudniony poniżej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć.

PYTANIE: Jaki jest status zawodowy nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, którzy legitymują się kwalifikacjami do bycia nauczycielami, ale nie są zatrudnieni zgodnie ze swoimi kwalifikacjami?

ODPOWIEDŹ MEN: W takim przypadku, zgodnie z art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., nauczyciele ci uzyskali stopień nauczyciela stażysty, jeżeli w dniu 6 kwietnia br. byli zatrudnieni w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć.

PYTANIE: Jaki jest status zawodowy nauczycieli, którzy mają zaliczony kilkuletni okres studiów, a nie legitymują się dyplomem ich ukończenia?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciele, którzy nie legitymują się dyplomem ukończenia studiów, a posiadają jedynie tzw. „absolutorium”, nie mają kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela, stąd też nauczyciele ci uzyskali stopień nauczyciela stażysty, jeżeli byli zatrudnieni w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć.

Stopnie awansu zawodowego

PYTANIE: Jaki stopień awansu zawodowego posiadają nauczyciele zatrudnieni przed wejściem w życie ustawy z 18 lutego 2000 r. na podstawie mianowania, którzy w momencie wejścia w życie ustawy są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w wymiarze poniżej 1/2 etatu i posiadają wymagane kwalifikacje do zajmowania danego stanowiska?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciele ci w dniu wejścia w życie ustawy uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego, gdyż nie spełniali warunku zatrudnienia w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć wymaganego do uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego na podstawie art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy.

PYTANIE: Czy nauczycielom, którzy uzyskali z mocy prawa stopień nauczyciela mianowanego, a nie posiadają kwalifikacji, dyrektor szkoły może przydzielić nauczanie przedmiotów, do których nie posiadają kwalifikacji?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., stosunek pracy z tymi nauczycielami wygaśnie z dniem 31 sierpnia 2006 r., o ile wcześniej nauczyciele ci nie uzupełnią kwalifikacji. Do tego czasu są nauczycielami zatrudnionymi na podstawie mianowania i mogą realizować dotychczas prowadzone zajęcia.

PYTANIE: Czy nauczycielom zatrudnionym w dniu 6 kwietnia br., którzy uzyskali odpowiedni stopień awansu, należy potwierdzić pisemnie formę nawiązania stosunku pracy?

ODPOWIEDŹ MEN: Art. 7 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. zawiera uregulowania dotyczące dotychczasowych stosunków pracy nauczycieli, stąd też nie ma potrzeby wydawania dodatkowych dokumentów. Należy jednak zwrócić uwagę, iż z nauczycielami, którzy uzyskali stopień nauczyciela mianowanego na podstawie art. 10 ust. 3 i 5 tej ustawy, należy nawiązać stosunek pracy na podstawie mianowania, jeżeli spełnione są warunki, o których mowa w art. 10 ust. 5 Karty Nauczyciela.

PYTANIE: Czy nauczyciele zatrudnieni w dniu 6 kwietnia br., którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów i uzyskali mianowanie, a nie spełniają wymagań kwalifikacyjnych w świetle aktualnie obowiązujących przepisów, mogą uzyskiwać wyższe stopnie awansu zawodowego, np. stopień nauczyciela dyplomowanego?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z art. 9b ust. 1 KN, warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia awansu zawodowego jest posiadanie kwalifikacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt. 1 KN. Zatem nauczyciele, o których mowa w pytaniu, nie będą mogli ubiegać się o stopień nauczyciela dyplomowanego, jeśli nie uzupełnią kwalifikacji.

PYTANIE: Jaki stopień awansu zawodowego uzyska nauczyciel, który obecnie jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w wymiarze ponad 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć i nie posiada wymaganych do zajmowania tego stanowiska kwalifikacji, ale był poprzednio zatrudniony na podstawie mianowania w innej placówce?

ODPOWIEDŹ MEN: Zgodnie z art. 7 ust. 6 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., nauczyciel ten uzyskał z dniem wejścia w życie ustawy stopień nauczyciela stażysty.

Awans zawodowy dyrektora

PYTANIE: Czy dyrektor szkoły mający staż pracy niższy niż dwa lata może skorzystać ze skróconej drogi awansu na stopień nauczyciela dyplomowanego, o której mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 2000 roku?

ODPOWIEDŹ MEN: Nauczyciel będący dyrektorem szkoły może złożyć wniosek o podjęcie postępowania na stopień nauczyciela dyplomowanego na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy, jednak pod warunkiem, że w dniu 6 kwietnia 2000 r. posiadał co najmniej dwuletni okres pracy na stanowisku dyrektora szkoły i co najmniej dobrą ocenę pracy. Dyrektor szkoły, który nie spełnia powyższego warunku, może uzyskać stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu na tym stanowisku co najmniej 2 lat i 9 miesięcy od dnia nadania stopnia nauczyciela mianowanego (art. 9e ust. 1 Karty Nauczyciela). Przepisy art. 7 ust. 2 ustawy nie dotyczą dyrektorów szkół, tylko nauczycieli, którzy mogą uzyskać stopień nauczyciela dyplomowanego po odbyciu stażu.

PYTANIE: Czy dyrektor szkoły spełniający warunki określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r., który 31 sierpnia br. przestaje być dyrektorem (likwidacja placówki, koniec kadencji), ma prawo złożyć wniosek o podjęcie odpowiedniego postępowania na podstawie tego przepisu po upływie okresu powierzenia stanowiska?

ODPOWIEDŹ MEN: Likwidacja szkoły nie może spowodować pozbawienia dyrektora prawa do złożenia wniosku o podjęcie odpowiedniego postępowania. Oceny, czy dyrektor spełniał warunki określone w powyższym przepisie, dokonuje się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. 6 kwietnia br.

PYTANIE: Czy przepis art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. dotyczą również wicedyrektorów?

ODPOWIEDŹ MEN: Przepis art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. nie dotyczy wicedyrektorów. Wicedyrektorzy mogą natomiast skorzystać z tzw. przyspieszonej ścieżki awansu na stopień nauczyciela dyplomowanego, o której mowa w art. 7 ust. 2 ustawy.

Staż pracy księży

PYTANIE: Czy do 3-letniego nieprzerwanego okresu pracy pedagogicznej księżom i diakonom należy zaliczyć okres 3-letni nie będący okresem zatrudnienia bezpośrednim przed 6 kwietnia br., np. od 1.09.1992 r. do 31.08.1995 r.?

ODPOWIEDŹ MEN: Powyższy okres należy zaliczyć, gdyż art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. nie przewiduje, aby 3-letni okres nieprzerwanej pracy pedagogicznej przypadał bezpośrednio przed dniem wejścia w życie ustawy.

Tytuł to nie stopień

PYTANIE: Czy przepisy wykonawcze do znowelizowanej Karty Nauczyciela uwzględnią szczególną sytuację nauczycieli, którym okres 3 lat pracy zgodnie z kwalifikacjami upłynie z końcem sierpnia 2000 r.?

ODPOWIEDŹ MEN: Nie, status tych nauczycieli określają przepisy art. 7 ustawy nowelizującej. Nauczyciele, którzy przed dniem 6 kwietnia br. nie uzyskali mianowania według dotychczasowych zasad, stali się z mocy prawa nauczycielami kontraktowymi.

PYTANIE: Czy uzyskane — pod rządem Karty praw i obowiązków nauczyciela — tytuły nauczyciela dyplomowanego zachowują aktualność po nowelizacji Karty Nauczyciela?

ODPOWIEDŹ MEN: Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela, tj. z dniem 1 lutego 1982 r., wszyscy nauczyciele zatrudnieni na stanowiskach m. in. nauczycieli dyplomowanych — na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 1972 r. — Karta praw i obowiązków nauczyciela — stali się nauczycielami w rozumieniu Karty Nauczyciela. Nowela

Karty Nauczyciela nie przewiduje nadawania stopnia nauczyciela dyplomowanego z mocy prawa. Stąd też, wspomniani nauczyciele w dniu 6 kwietnia br. nie stali się nauczycielami dyplomowanymi w rozumieniu Karty Nauczyciela, lecz otrzymali odpowiedni stopień awansu zawodowego według zasad określonych w art. 7 ustawy.

Literatura:

- Ustawa z dnia 18 lutego 2000 roku o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2000 roku, nr 19, poz. 239).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku: Karta Nauczyciela — tekst ujednolicony z 4 kwietnia 2000 roku.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity).
- Ustawa z dnia 25 lipca 1998 roku o zmianie ustawy o systemie oświaty.
- Ustawa z dnia 8 stycznia 1999 roku: Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. z 1999 roku, nr 12, poz. 96).
- <http://www.men.waw.pl>
- <http://www.codn.edu.pl>